

Sygn. akt I CSK 308/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z powództwa M. N.
przeciwko H. J.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 października 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt I AGa 239/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego).**

UZASADNIENIE

Powód M. N. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 9 grudnia 2020 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 23 czerwca 2020 r., oddalającego powództwo przeciwko H. J. o zapłatę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności

w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Powód uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania występowaniem następujących zagadnień prawnych:

1. Czy rozpoznając sprawę gospodarczą, sąd orzekający w zakresie swobodnej oceny dowodów może wskutek konfrontacji dwóch grup materiału procesowego – z jednej strony twierdzeń powoda dowodzonych dokumentami, z drugiej strony twierdzeń pozwanego dowodzonych zeznaniami świadków – w sytuacji gdy nie zdyskredytowano przedstawionych przez powoda dokumentów, uznać tę drugą grupę materiału procesowego za wystarczającą do przyjęcia w podstawie faktycznej rozstrzygnięcia stanu faktycznego polegającego na uznaniu, że wbrew twierdzeniom powoda o niespełnieniu przez pozwanego świadczenia tj. niezapłacenia przez niego ceny za dostarczony mu i wydany towar, który pozwany odebrał, płacąc cenę w późniejszym okresie, co prawda nie mając na potwierdzenie tej okoliczności dokumentu pokwitowania przyjęcia przez powoda od pozwanego ceny, ale udowadniając ten istotny fakt dokonania się istniejącego pomiędzy stronami stosunku prawnego wskutek zeznań świadków przywołanych przez pozwanego i relacjonujących spostrzeżenia co do przekazywania przez pozwanego do rąk powoda bliżej nieokreślonych plików pieniędzy, wskazując w tym miejscu dla potwierdzenia niniejszej tezy jedynie skrajne w przedstawionym zakresie orzecznictwo zasadniczo argumentujące za wadliwością takiej pozytywnej oceny twierdzeń pozwanego np. orzecznictwo opowiadające się za uznaniem przez Sąd *ad quem* poglądem;
2. Czy dopuszczalne jest przyjmowanie za własne przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku?

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Zagadnienia przedstawione przez skarżącego nie spełniają powyższych wymagań. Przede wszystkim zagadnienie pierwsze jest pozbawione abstrakcyjnego charakteru. Zostało sformułowane w oparciu o skonkretyzowany, kazuistyczny stan prawny niniejszej sprawy. Problemy prawne rozstrzygane przez Sąd Najwyższy powinny natomiast charakteryzować się uniwersalnością tak, by ich rozwiązanie przez Sąd Najwyższy mogło przełożyć się na rozstrzygnięcia większej liczby innych, podobnych spraw. Ponadto, zagadnienie to zostało sformułowane w sposób polemiczny w stosunku do ustaleń poczynionych przez Sąd odwoławczy, co jest niedopuszczalne na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. Skarżący przyjął bowiem, że wykazał okoliczność uiszczenia ceny, podczas gdy z ustaleń stanu faktycznego zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wynika zgoła coś innego. Skarżący wydaje się również mylić ze sobą dwa oddzielne elementy stanu faktycznego, a mianowicie ustalenie, że w chwili przekazania towaru nie została

uiszczona cena, co zostało wykazane osobowymi źródłami dowodowymi z okolicznością późniejszej zapłaty ceny, której z kolei powód nie wykazał.

Odnosząc się natomiast do drugiego zagadnienia, należy podnieść, że Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, w modelu apelacji pełnej obowiązującym w polskim prawie procesu cywilnego przyjęcie ustaleń sądu pierwszej instancji przez sąd odwoławczy za własne jest skutkiem przeanalizowania całego materiału sprawy, na który, wedle art. 382 k.p.c. składają się zarówno ustalenia poczynione przez sąd pierwszej instancji, jak i ustalenia własne sądu odwoławczego – o ile sąd ten przeprowadzał uzupełniające postępowanie dowodowe. Obowiązek orzekania z uwzględnieniem materiału dowodowego zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji nie jest równoznaczny z faktem bezkrytycznego przyjęcia wpływających z niego ustaleń przez sąd odwoławczy. Przeciwnie, sąd rozpoznający apelację ma obowiązek powtórnej oceny całości sprawy. Po dokonaniu takiej analizy sąd odwoławczy może podjąć decyzję o konieczności uzupełnienia materiału dowodowego bądź też podzielić zdanie sądu pierwszej instancji co do oceny materiału już zebranego. W tym drugim przypadku w tekście uzasadnienia używa się sformułowania o „przyjęciu ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji za własne” (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 2019 r., II CSK 62/18). Sformułowanie to oznacza zatem w języku prawniczym, że sąd drugiej instancji powtórnie oceniając całość materiału dowodowego zgromadzonego z sprawie, doszedł do wniosków zbieżnych z wnioskami poczynionymi już wcześniej przez sąd pierwszej instancji i używa się go w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[as]